

Høyres forslag til Økonomiplan 2020-2023 – Årsbudsjett 2020

Rogaland – en attraktiv og bærekraftig region

Rogaland skal være et godt fylke å bo, jobbe og leve i. Vi er avhengige av trygge lokalsamfunn, attraktive arbeidsplasser, nyskapende næringsliv, god fremkommelighet og et mangfoldig kulturliv. Derfor er det viktig at fylkeskommunen er en leverandør av gode tjenester og en tilrettelegger for utvikling og mangfold i hele fylket.

Rogaland er, etter flere år med lav oljepris og økt arbeidsledighet, på vei inn i ny vekst. Satsingen på omstilling og nye næringer må fortsette. For å være konkurransedyktige i fremtiden må alle deler av Rogaland satse på å arbeide smartere og mer effektivt. Måten vi løser de fylkeskommunale oppgavene må endres og utvikles i årene fremover.

Klimaendringene representerer en grunnleggende utfordring for vårt samfunn og vår økonomi. Klimakampen er både et lokalt, nasjonalt og globalt anliggende, og det innebærer en moralsk forpliktelse. Rogaland skal være et bærekraftig fylke, og ta sin del av ansvaret for å nå målene i Paris-avtalen.

Vi er avhengige av at flere ønsker å bo og arbeide i Rogaland i fremtiden. For å sikre en positiv vekst og befolkningsutvikling i hele fylket må vi bli mer attraktive. Arbeidsplasser er det viktigste, men det må også være attraktivt å bo i Rogaland av flere årsaker. Et godt utdanningstilbud, effektiv og miljøvennlig transport, og spennende kultur og fritidstilbud spiller en stor rolle.

Barn og ungdom er bærebjelken i det fremtidige Rogaland. Derfor må vi ha et stort fokus på at flest mulig er i stand til å gjennomføre videregående opplæring. Vi har store ambisjoner for den enkelte elev og vil prioritere tilpasset opplæring, dyktige lærere og et trygt og godt læringsmiljø.

Et av de viktigste tiltaket for et med bærekraftig Rogaland er at flere reiser kollektivt i hele fylket, og at biltrafikken slik reduseres. Det er en positiv vekst innenfor kollektivtrafikken som må fortsette. Det settes derfor av betydelige friske midler i budsjettet til en kollektivpakke, som kommer i tillegg til det som allerede brukes i dag. 50 millioner fra reforhandlet byvekstavtale til takstreduksjoner og 50 millioner fra fylkesbudsjettet, totalt 100 millioner, skal blant annet sikre:

- Lavere priser på enkeltbilletter og kollektivkort i storbyområdet.
- At bysykkelordningen blir tilgjengelig i kollektivkortene.
- Sikre gode overganger mellom buss, tog, båt og sykkel.
- Utvidelse av tilbudet med 10-kroners billett til flere deler av fylket der dette kan gjøres etter modell fra ordningen i Haugesund og Egersund.
- Ingen kutt i hurtigbåttilbudet i Rogaland.
- Utvidelse av «Hent-meg» ordningen til flere deler av fylket med lav befolkningstetthet.
- Bedre frekvens på flere bussruter.

**Driftsbudsjett - endringer i forhold til rådmannens forslag til økonomiplan 2020-2023 -
Årsbudsjett 2020 - i 1000 kroner**

Avdeling - tall i 1000 kroner	2020 budsjett	2021 budsjett	2022 budsjett	2023 budsjett
Folkevalgte styrer, utvalg og råd				
Økt ramme - Kontrollutvalget	500	500	500	500
SUM	500	500	500	500
Felles utgifter og annet				
Lavere sykefravær	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Fortsatt effektivisering ledelse og fagstab	-6 200	-6 200	-6 200	-6 200
Livsfasetiltak eldre - ekstra ferieuke	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Redusert lønnsvekst til 3,3%	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
Lavere indeksjustering	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Klimabudsjett		500	500	500
Avsetning disposisjonsfond	879	5 279	-2 521	-1 221
SUM	-36 821	-31 921	-39 721	-38 421
Personal og organisasjon				
Økning annonser felles	-400	-400	-400	-400
SUM	-400	-400	-400	-400
Digital utvikling				
Effektivisering som følge av digitalisering	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
SUM	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Kultur				
Regionale idrettsanlegg - Redusert ventetid og etterslep	4 500	4 500		
Vestnorsk Jazzsenter	121	121	121	121
Sildajazzen	150	150	150	150
Altibox Norway Chess	500	500	500	
SUM	5 271	5 271	771	271
Næring				
Tredriverprosjektet	100	100	100	100
Inkubatortilbudet i Rogaland, Validé		1 700	1 700	1 700
Matsatsing i Rogaland (matmanifestet)	-250	-250	-250	-250
SUM	-150	1 550	1 550	1 550
Regional planlegging				
Tverrfaglig tettstedsprosjekt	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
SUM	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Samferdsel				
Omfordelingsvirkning båtsektoren fra 2021		-10 000	-10 000	-10 000
Samferdsel / fylkesveger				
Fylkesveger - økt dekkelegging	5 000	5 000	5 000	5 000
Kolumbus				
Takstsamarbeid Go-Ahead - forbedret avtale	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Reforhandling av byvekstavtalen - til lavere takst	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000

Lavere takster	50 000	50 000	50 000	50 000
Kollektivsatsing	43 000	43 000	43 000	43 000
Båtruter - ikke kutt i ruteproduksjon	7 000	7 000	20 000	20 000
Økt overføring fra belønningsmidler	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
SUM	43 000	33 000	46 000	46 000
Opplæring				
PC-ordningen - Enklere ordning	-12 500	-12 500	-12 500	-12 500
Karriereveiledning - Se på ny innretning	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600
Studieforbundene	1 000	1 000	1 000	1 000
Skoleskipet Gann	1 500	1 500	1 500	1 500
Sommerskolen	1 500	1 500	1 500	1 500
Studieforberedende, ett kontaktlærertilskudd per klasse i Vg2 og Vg3	3 300	7 300	7 300	7 300
Oppgaver fra IMDi 2 årsverk	-500	-500	-500	-500
SUM	-8 300	-4 300	-4 300	-4 300
Tannhelse				
Saldering tannhelse	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
SUM	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Finansutgifter				
Reduserte finansutgifter (konsekvens av inv.)	-100	-700	-1 400	-2 200
SUM	-100	-700	-1 400	-2 200
SUM TOTAL	0	0	0	0

1. Som følge av at fylkeskommunen får en rekke nye oppgaver, nye ansatte og nye budsjetter økes rammen til kontrollutvalget. Det er også en kjensgjerning at Kontrollutvalget har hatt en langt svakere vekst i sine budsjetter gjennom de siste 4 årene i forhold til konsumprisindeksen og lønnsutviklingen. Det har medført at antallet timer til kontrollarbeid har falt. Denne trenden ønskes snudd, derfor tilføres det kr. 500 000 til økt ramme for kontrollutvalget.
2. Vi må sette i gang nye tiltak for å redusere sykefraværet i Rogaland Fylkeskommune. Det kan for eksempel dreie seg om nærværprosjekter, bedre fysisk tilrettelegging og et sterkere fokus på trivsel. Godt langsiktig arbeid for å redusere sykefraværet vil kunne gi reduksjoner både i kommende år og i perioden fremover. Nytt fokus og nytt arbeid for å redusere sykefraværet vil gi muligheter for små justeringer ned av utgiftene til sykelønn.
3. Lønnsveksten settes til 3,3 % i tråd med anslagene til Norges Bank i deres pengepolitiske rapport.
4. Fylkeskommunen har i regionalplan for energi og klima 2010 - 2020 satt seg ambisiøse klimamål. Denne planen forutsettes blir revidert i denne perioden. Fylkeskommunen har imidlertid et begrenset økonomisk handlingsrom. Klimatiltak må derfor prioriteres etter kost-/nyttevurderinger, og alternative tiltak som kan iverksettes innenfor et begrenset finansielt handlingsrom må vurderes. Det er derfor en forutsetning at klimatiltak blir gjenstand for økonomiske prioriteringer og at det brukes ressurser for å lage klimabudsjett

hvor kostnader og nytteverdi er beskrevet. Det settes derfor av kr. 500 000 fra 2021 til utarbeidelse og videre utvikling av klimabudsjett og kost/nytte vurderinger av ulike klimatiltak som kan gi grunnlag for prioriteringer. I 2020 forutsettes det at ressurser knyttet til prosjektet klimapartner benyttes for å utvikle klimabudsjett.

5. For å prioritere opp penger til andre viktige tiltak reduseres en rekke foreslåtte økninger i rådmannens budsjett. Det vil gi 1,9 millioner kroner som kan omprioriteres.
6. Det pågår et stort arbeid med digitalisering i fylkeskommunen, med vekst i både drift og investeringsnivå. Disse investeringene skal gi både kvalitative og kvantitative effekter. Slike gevinster kan blant annet komme gjennom automatisering av oppgaver, digital medarbeider eller selvbetjeningsløsninger. Det forutsettes at flere av løsningene som foreslås har kvantitative realiserbare gevinster.
7. Tilskuddsrammen til regionale idrettsanlegg økes i 2020 og 2021 for å redusere etterslep og ventetid.
8. Det settes av kr. 500 000 til Altibox Norway Chess i perioden 2020 -2022. Norway Chess har etablert seg som en av verdens sterkeste sjakk-turneringer, i tillegg til å ha store ambisjoner for satsing på barn og unge.
9. Økt bruk av tre har fått et stort fokus i løpet av de siste årene. Tre kan i mange tilfeller erstatte mer klimabelastende materialer, og blir stadig mer etterspurt. De regionale mål og rammene viser at Rogaland har et stort uforløst potensial når det gjelder bruk av tre som et bærekraftig materiale. Rogaland kan øke sin verdiskaping knyttet til utnyttelse av skog både gjennom bruk av tre i bygninger, bioenergi og foredling av tømmer. I 2018 ble Tredriverprosjektet startet opp med en toårig horisont. Det er behov for å jobbe mer langsiktig for å skape en rådgivningstjeneste som på sikt kan være selvfinansierende. Det settes derfor av kr. 100 000 til Tredriverprosjektet i perioden 2020 -2022.
10. Valide spiller en svært viktig rolle for innovasjon og gründervirksomhet i regionen. Det er funnet midler til støtte som tidligere gitt i 2020, men midlene til Valide er redusert med kr. 1,7 mill. i resten av økonomiplanperioden. Det vil være svært uheldig at organisasjonen ikke gis gode og forutsigbare rammevilkår. Derfor legges det inn kr. 1,7 mill. årlig i perioden 2021 - 2023.
11. Det legges til grunn en positiv omfordelingsvirkning for båtsektoren fra 2021 på ytterligere kr. 10 mill., i tråd med fylkesrådmannens forventninger.
12. Fylkesveiene binder Rogaland sammen, og er spesielt viktige for distriktene. Det er ikke akseptabelt å redusere midler til asfaltering av fylkesveier, slik rådmannen foreslår. Dette kan føre til dårligere fremkommelighet, redusert trafiksikkerhet og økt forfall. Det tilbakeføres derfor kr. 5 mill. til asfaltering av fylkesveier hvert år i perioden.
13. Takstsamarbeidet mellom fylkeskommunen og aktørene på Jærbanen er bra for innbyggerne i Rogaland, og fører til at flere reiser kollektivt. Derfor er det viktig at samarbeidet fortsetter. Men det er en for kostbar ordning for fylkeskommunen, og det forutsettes derfor at det både overføres mer midler fra Bymiljøpakken til å dekke slike utgifter, samt at fylkesordføreren tar initiativ til å reforhandle ordningen med Go-Ahead slik at kostnadene blir mer rettfærdig fordelt.

14. Fylkesrådmannen bes legge frem en sak om hvordan kollektivpakken kan innrettes slik at enda flere velger å reise kollektivt. Det bes om at saken tar utgangspunkt i satsingene lansert i pakken.
15. Fylkesrådmannen bes legge frem en sak om hvordan vi kan forenkle PC-ordningen i løpet av våren 2020. Det bes utredes om man kan gå til innkjøp av rimeligere alternativer til dagens pc-er, for eksempel Chromebooker. Dette forventes finansiert innenfor gratisprinsippet.
16. Karrieresentrene ble opprettet i Rogaland i 2008 med tre avdelingskontorer, i Haugesund, Stavanger og Bryne. Disse kontorene var ment å dekke behovet for hele fylket. Tilbudet har frem til nå ikke vært lovpålagt. Det foreligger nå et forslag fra Regjeringen om lovfesting av karriereveiledning med et fylkeskommunalt ansvar. Karrieresentrene har tidligere vært finansiert med øremerkede tilskudd og fylkeskommunale driftsmidler. Fra neste år er finansieringen en del av rammetilskuddet. Beregningen viser at Rogaland Fylkeskommune bruker 2,6 millioner mer til dette enn det vi får tilført. Tilbudet har fra starten hatt fokus på personlig oppmøte i møte med veileder. Fylkeskommunen bør gå i dialog med NAV Rogaland og se på nye måter å utføre karriereveiledning på. En digitalisert tilnærming, i kombinasjon med elementer fra dagens løsning, vil være mer treffsikker for dagens ungdom. Det vil dessuten være lettere å nå hele fylket. Rammetilskuddet er ment å dekke drift av karrieresentrene sammen med fylkeskommunalt samarbeid med andre interessenter innen karriereveiledningsfeltet. Kr. 2,6 mill. tas derfor ut.
17. Studieforbundene er et viktig supplement til fylkeskommens tilbud knyttet til både videregående opplæring og andre opplæringstilbud. Store deler av tilskuddene som går til studieforbundene er tilbud til de svakeste gruppene i samfunnet, eksempelvis psykisk utviklingshemmede. Å ta bort støtten vil også si at en tar bort dette viktige tilbudet. Rådmannens kutt reverseres og støtten til studieforbundene økes til kr. 1 000 000.
18. Skoleskipet Gann har en lang historie og tilbyr en unik videregående opplæring innenfor videregående utdanning i maritime fag. Elevene kommer fra hele landet, bor om bord i skipet og får erfaring med hvordan det faktiske livet på sjøen er. Store deler av praksisen foregår på båten som er skolens pedagogiske virkemiddel. Skoleskipet Gann satser på fremtiden og fremtidens teknologi gjennom grønn skipsfart. De har satt av store midler til et hybridiseringsprosjekt og det ligger dessuten inne tilskudd til dette i årets Statsbudsjett. Rogaland fylkeskommune satser videre på Skoleskipet Gann med å øke støtten til kr. 1 500 000.
19. Sommerskolen ble opprettet i 2009 og har vært et særdeles vellykket tilbud som har endret karakterene til store deler av deltakerne gjennom hardt arbeid et par sommeruker. Tilbud med sommerskole for elever med karakteren 1 ble fra juli 2019 utvidet til å også omfatte elever i studiespesialiserende utdanningsprogram og elever med ikke vurdering (IV) i begge utdanningsprogram. Dette gir et stort potensial (totalt 932 elever 2018/2019) for økt gjennomføring. Rogaland fylkeskommune vi sikre at dette tilbudet faktisk er mulig å gjennomføre ved å legge inn kr.1 500 000 i perioden.
20. Kontaktlærerne har en viktig funksjon for elevene våre. De er avgjørende for tett oppfølging av den enkelte elev og bidrar til å sikre gjennomføring. Ordningen med kontaktlærertillegg videreføres derfor også for Vg2 og Vg3.

21. Teknologiutviklingen innebærer utfordringer, men også store muligheter. Innbyggere og næringsliv skal oppleve fylkeskommunen som tilgjengelig og effektiv. For å bidra til en attraktiv region å utvikle nye digitale løsninger i, bør mer offentlig data gjøres tilgjengelig. Videre bør nye nettsider utformes i samarbeid med brukere og fra deres behov, samt aktivt måle brukertilfredshet og involvere brukerne i utarbeidelse av fylkeskommunen sine tjenestetilbud. Det legges frem en sak som beskriver hvordan fylkeskommunen, i samarbeid med andre kommuner, kan tilgjengeliggjøre relevante offentlige data, og hvordan kan ta brukere av tjenestene mer aktivt inn i utvikling og forbedring av dem.
22. Nettskolen Rogaland gir elever en verdifull mulighet for å ta fag og kurs som skolen ikke tilbyr. Rogaland fylkeskommune ønsker at flere fag skal tilbys elevene, for å kunne ha et enda større utvalg i fag. Rådmann bes legge frem en sak som vurderer utvidelse av Nettskolen Rogaland, som vurderer aktuelle fag og kostnadene ved utvidelsen.
23. Elever som stryker til eksamen ender ofte opp med å miste ett år på skolen da de ikke får mulighet til å søke videre utdanning før eksamen er avholdt. Rogaland fylkeskommune vil arbeide for å få til et forsøk med rask eksamen for elever som har strøket til eksamen i videregående opplæring, slik at de får mulighet til å søke videre utdanning samme år.
24. Rogaland skal også være attraktivt for turister og tilreisende. Rådmannen bes utrede hvordan store reisemål som Lysefjorden og Ryfylke kan videreutvikles på en mer bærekraftig måte i samarbeid med kommunene og næringslivet.
25. Økonomiplan er et viktig styringsdokument som legger føringer for fylkeskommunens prioriteringer de neste årene. Det er viktig å sikre stor grad av åpenhet og transparens i hvilke prioriteringer som gjøres, ved at planen er lett tilgjengelig for alle fylkets innbyggere. Av den grunn bes rådmann lage en nettbasert økonomiplan som er tilpasset digitale løsninger, gjerne etter modell fra andre kommuner i fylket.

**Investeringsbudsjett - endringer i forhold til rådmannens forslag til økonomiplan 2020-2023 -
Årsbudsjett 2020 - i 1000 kroner**

Tekst - tall i 1000 kroner	2020 budsjett	2021 budsjett	2022 budsjett	2023 budsjett
Høyst nødvendig vedlikehold (I8-I11)	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Nye tannklinikker (I18)	-1 000	-1 000	-500	-500
Universell utforming (I22)				-2 000
Anslått tillegg Breeam-vedtak (I47)	-3 000	-12 000	-12 000	-3 000
Redusert låneopptak	9 000	18 000	17 500	10 500
SUM	0	0	0	0
Driftsbudsjettet - konsekvens				
Renteutgifter og avdrag				
Netto renteutgifter, endring	-100	-400	-700	-1 000
Avdrag, endring		-300	-700	-1 200
Finansutgifter - endring	-100	-700	-1 400	-2 200

26. Da det er uavklart hva som skal skje med dagens fylkeshus, og hvordan fylkeskommunens behov for lokaler i fremtiden skal dekkes, skal midlene som brukes til rehabilitering av dagens bygningsmasse reduseres til et minimum.
27. Tannhelse Rogaland får tilført betydelige midler også neste år til både drift og investering. Grunnet fylkeskommunens begrensede økonomiske rammer reduseres midlene noe.
28. Breeam – Det anslås en merkostnad som følge av krav til BREEAM-sertifisering på 2 %.
29. Reduksjon i investeringer brukes til redusert låneopptak i økonomiplanperioden.